

**Sosiaalihuoltolain mukaisten liikkumista tukevien palvelujen
soveltamisohjeet Pellon kunnassa 1.6.2021 alkaen**

Hyvinvointilautakunta pvm 26.5.2021 § 52

SISÄLLYS

<u>1 KENELLE?</u>	1
<u>2 TUEN MUODOT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET</u>	1
<u>2.1 Millaista tukea voi saada</u>	1
<u>2.2 Mihin tukea voi käyttää</u>	1
<u>2.3 Liikkumista tukevien palvelujen myöntämisperusteet</u>	2
<u>2.4 Tulorajat</u>	2
<u>3 LIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO</u>	2
<u>3.1 Palvelun hakeminen</u>	2
<u>3.2. Palvelutarpeen selvittäminen ja päätöksenteko</u>	3
<u>4 LIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN TOTEUTTAMINEN</u>	3
<u>4.1 Asiakassuunnitelma</u>	3
<u>4.2 Asiakasprofiili ja asiakaskortti</u>	4
<u>4.3 Palvelujen kuukausittainen määrä</u>	4
<u>4.4 Saattaja taksissa</u>	5
<u>4.5 Asiointiaika ja pysähdykset</u>	5
<u>4.6 Kustannusten ylärajat</u>	5
<u>4.7 Asiakasmaksu</u>	5
<u>4.8 Matkojen yhdistäminen muiden kanssa kannattaa</u>	5
<u>5 MUU OHJEISTUS</u>	6
<u>5.1 Muut kuljetuspalvelumatkat</u>	6
<u>5.2 Olosuhteiden muutokset</u>	6
<u>5.3 Kortti on henkilökohtainen</u>	6
<u>5.4 Ongelmat palvelun käytössä</u>	6

1 KENELLE?

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumista tukeva palvelu on tarkoitettu niille pienituloisille pellolaisille, jotka eivät pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä sairauden, vamman tai muun toimintakykyä alentavan syyn takia. Julkisella joukkoliikenteellä tarkoitetaan Pellossa asiointiliikennettä sekä linja-autoja.

Liikkumisen tuki on tarkoitettu jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamiseen. Palvelun tarkoitus on tukea henkilön kotona asumista/selviytymistä. Palvelu on tarkoitettu pienituloisille ja sen myöntämisessä käytetään harkintaa.

Sosiaalihuoltolain liikkumista tukevia palveluja ei järjestetä henkilölle, jotka ovat oikeutettuja kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen jonkin muun lain, esimerkiksi vammaispalvelulain nojalla. Asiakkaalle liikkuminen maksaa julkisen joukkoliikenteen kuljettajalle maksettavan kertamaksun verran.

2 TUEN MUODOT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET

2.1 Millaista tukea voi saada

Sosiaalihuoltolain mukaan ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen on esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne, kuten asiointiliikenne.

Liikkumista voidaan tukea seuraavin keinoin:

1. julkisten liikennevälineiden käytön ohjaus ja harjoittelu
2. saattajapalvelu eli liikkuminen saattajan avustuksella
3. ryhmäkuljetukset
4. kulkeminen taksilla tai invataksilla
5. muulla soveltuvalla tavalla

Liikkumista voidaan tukea harjoittelemalla julkisten liikennevälineiden käyttöä toisen henkilön tukemana ja liikkuminen yhdessä saattajan kanssa. Liikkumista voidaan tukea myös järjestämällä ryhmäkuljetuksia.

Mikäli julkinen liikenne tai edellä mainitut tavat eivät sovellu, tukea voi saada myös taksi- tai invataksikuljetuksiin 2-8 yhdensuuntaiseen matkaan kuukaudessa.

2.2 Mihin tukea voi käyttää

Liikkumista tukevia palveluja myönnetään liikkumiseen Pellon kunnan alueella. Perustellusta syystä matka voidaan myöntää myös naapurikunnan kuntakeskukseen, jos tarvittavat palvelut löytyvät sieltä ja matka sinne on lyhyempi kuin oman kunnan puolella sijaitseviin palveluihin.

2.3 Liikkumista tukevien palvelujen myöntämisperusteet

- Hakijalla on pitkäaikaisia liikkumisvaikeuksia, jotka johtuvat hänen fyysinen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakykynsä alenemisesta. Myös muistihäiriö voi olla peruste liikkumista tukevien palvelujen myöntämiselle. Hakija ei kuitenkaan ole liikkumisen suhteen vaikeavammainen.
- Liikkumista tukevat palvelut mahdollistavat hakijan kotona asumisen sekä parantavat hänen toimintakykyä ja mahdollisuutta sosiaaliseen vuorovaikutukseen.
- Hakijan omaiset tai läheiset eivät voi riittävästi tarjota kuljetusapua.
- Lisäksi hakija on ohjeessa myöhemmin kuvatulla tavalla pienituloinen

2.4 Tulorajat

Liikkumisen tuen palvelut ovat harkinnanvaraisia ja palvelua myönnettäessä selvitetään, onko hakijalla taloudelliset mahdollisuudet kustantaa itse tarpeenmukaiset välttämättömät matkat. Taloudellista tilannetta arvioidaan ohjeellisten bruttotulorajojen ja tarvittavien ajoetäisyyksien perusteella.

Ohjeelliset tulorajat yhdelle henkilölle ja kilometrirajat:

- Tulot alle	900 €/kk	ei kilometrirajaa
- Tulot	900-1100 €/kk	yli 10 km matkoihin
- Tulot	1100-1300 €/kk	yli 20 km matkoihin
- Tulot	1300-1500 €/kk	yli 30 km matkoihin
- Tulot	1500-1600 €/kk	yli 40 km matkoihin
- Tulot	1600 €/kk	ei matkoja taloudellisella perusteella

Mikäli hakija asuu samassa taloudessa puolison tai avopuolison kanssa kerrotaan tulorajat kahdella kilometrirajojen pysyessä samoina.

Tuloina huomioidaan myös säännölliset pääomatulot. Tulona ei huomioida asumistukea, rintamalisää, vammaistukea tai eläkettä saavan hoitotukea.

3 LIIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN HAKEMINEN JA PÄÄTÖKSENTEKO

3.1 Palvelun hakeminen

Liikkumista tukevia palveluita haetaan kirjallisesti Pellon kunnan sosiaalipalveluista.

Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa:

- Lääkärintodistus, josta ilmenee vamma ja/tai sairaus, joka rajoittaa hakijan liikkumismahdollisuuksia. TAI lupa terveystietojen selvittämiseen, mikäli hakemuksen liitteenä ei ole lääkärintodistusta. Lääkärintodistuksen tulee olla alle vuosi sitten laadittu.
- Tarvittaessa viranhaltija voi pyytää asiakasta toimittamaan lisäksi esim. fysioterapeutin tai muun asiantuntijan konsultaatiolausunnon
- Psykiatrisen sairauden perusteella palvelua haettaessa edellytetään psykiatrin lausuntoa kuljetuspalvelun tarpeesta.
- Omat ja mahdollisen avo-/aviopuolison tulotiedot TAI lupa tulotietojen tarkistamiseen tulorekisteristä
- Tarvittaessa viranhaltija voi pyytää asiakasta toimittamaan lisäksi tiedot hakijan ja hänen avo-/aviopuolison muusta omaisuudesta (esim. säästöt) sekä tiedot perheen säännöllisistä menoista (mm. asumiseen sekä terveyden hoitoon liittyvät).

3.2. Palvelutarpeen selvittäminen ja päätöksenteko

Päätös tehdään asiakkaan hakemuksen, hakemuksen liitteiden sekä palvelutarpeen selvittämisen perusteella.

Palvelutarpeen selvittämisessä / arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa sairauden tai vamman aiheuttamat toimintarajoitteet siinä ympäristössä ja elinolosuhteissa, joissa asiakas toimii (selvitetään esim. kotikäynnillä).

Asiakkaalle toimitetaan viranhaltijapäätös, jossa on yksilöity myönnetty liikkumista tukevat palvelut sekä niiden perusteet ja päätöksen voimassaoloaika.

4 LIKKUMISTA TUKEVIEN PALVELUIDEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Asiakassuunnitelma

Asiakkaalle laaditaan yksilökohtainen asiakassuunnitelma. Siihen kirjataan, millaista liikkumista tukevaa palvelua asiakas tarvitsee. Palveluiden myöntämisessä käytetään harkintaa.

Asiakassuunnitelmaan kirjataan

- millä tavalla liikkumista tuetaan
- onko henkilöllä oikeutta saattajaan sekä
- alue, jolla asiakas voi palvelua käyttää

Asiakkaan tarpeen mukaan yksilöidään asiointipaikat ja muut kohteet, joihin asiakkaan tulee välttämättä päästä kotona asumisentukemiseksi ja mahdollistamiseksi. Yleisistä soveltamisohjeista voidaan poiketa yksilöllisistä syistä asiakassuunnitelman mukaan.

4.2 Asiakasprofiili ja asiakaskortti

Asiakkaalle, jolle korvataan matka taksilla tai invataksilla, laaditaan asiakasprofiili. Siihen kirjataan asiakkaan henkilötiedot, myönnettyjen matkojen määrä ja tarkoitus sekä kuljetuspalvelun käyttöalue sekä tarvittavat tiedot asiakkaasta kuljetusta varten; kuten apuvälineet, avustamisen tarve ja kommunikoinnin erityispiirteet.

Asiakas saa käyttöönsä omalla nimellään ja asiakasnumerolla varustetun asiakaskortin. Kortin avulla asiakas voidaan tunnistaa, tarvittaessa yhdessä henkilökortin kanssa. Kortista autoilija voi lukea asiakkaalle myönnettyjen matkojen määrän. Ilman korttia tehtyjä matkoja ei voi erikseen laskuttaa kunnalta. Asiakkaan tulee käyttää korttia osana matkan maksamista, kunta korvaa vain kortilla suoritettut matkat, poikkeuksena mahdollinen häiriötilanne kortin lukutilanteessa.

4.3 Palvelujen kuukausittainen määrä

1. Julkisten liikennevälineiden käytön ohjaus ja harjoittelu toisen henkilön tukemana.
  - Palvelu myönnetään asiakassuunnitelman mukaan, jos asiakkaan omainen tai läheinen ei voi toimia ohjaajana.
  - Ohjauksen kesto ja toteutustapa määritetään yhdessä asiakkaan kanssa.
  - Matka maksaa julkisen joukkoliikenteen kertamaksun verran, ohjaus on asiakkaalle maksutonta.
  - Ohjaajan ohjausmatkat maksaa Pellon kunta. Ohjaajan työmatkoja ei korvata liikkumisen tukena.
2. Oikeus saattajaan joukkoliikenteessä ja/tai kutsu- ja palveluliikenteessä.
  - Saattajapalvelu voidaan myöntää, jos henkilön on vaikeaa selviytyä matkoistaan ilman avustajaa eikä hänen omaisensa tai läheisensä voi toimia saattajana
  - Saattajan kanssa tehtyjä matkoja voi olla kahdesta kahdeksaan (2-8) yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa.
  - Saattajan tekemät avustamismatkat maksaa Pellon kunta. Saattajan työmatkoja ei korvata liikkumisen tukena.
3. Taksi tai invataksi
  - Asiakas voi liikkua myös taksilla tai invataksilla, jos muut tavat tukea asiakkaan liikkumista eivät onnistu tai ole mahdollisia.
  - Taksi- tai invataksi matkoja voi olla enintään 8 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa

4.4 Saattaja taksissa

Jos saattaja tulee kyytiin vasta asiakkaan jälkeen, hänet voidaan ottaa kyytiin vain suunnitellun reitin varrelta. Asiakkaan oikeus saattajaan tulee kuitenkin toteutua siten, että asiakas pystyy käyttämään hänelle myönnettyjä matkoja. Tämä huomioidaan asiakassuunnitelmassa.

4.5 Asiointiaika ja pysähdykset

Asiointiaika tarkoittaa aikaa, jolloin asiakas asioi taksin odottaessa. Tarvittaessa kuljettaja voi avustaa asiakasta asiointikäynnillä. Asiointiaikaa ei voi käyttää yhdensuuntaisella matkalla. Mikäli asiakas käyttää asiointiaikaa, kuuluu asiakkaalta aina kaksi yhdensuuntaista matkaa (= edestakainen matka ja omavastuu peritään kumpaankin suuntaan). Asiointiaikaa korvataan enintään 30 min edestakaisella matkalla.

Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä yksi asiakkaan matkan varrella oleva lyhyt pysähdys (esim. kirjeen vieminen postilaatikkoon).

4.6 Kustannusten ylärajat

Yhdensuuntainen korvattava matka voi maksaa korkeintaan 75 euroa. Poikkeustapauksissa yhdensuuntainen matka voi maksaa enemmän, jos asiakkaalle välttämättömät palvelut ovat kaukana ja 75 euron yläraja ei riitä. Tämä korotus tulee olla kirjattuna asiakassuunnitelmaan.

4.7 Asiaksmaksu

Asiakas maksaa matkasta omavastuuosuuden kuljettajalle. Asiakkaalle matka maksaa julkisen joukkoliikenteen mukaisen kertamaksun verran, riippumatta siitä millä kulkuneuvolla hän matkustaa.

Tarpeellisista liikkumiseen tarkoitetuista apuvälineistä ja lastenrattaista ei peritä lisämaksua. Asiakkaan mukana taksissa tai asiointiliikenteessä matkustavat perheeseen kuuluvat alle 12-vuotiaat lapset matkustavat ilmaiseksi, muut perheenjäsenet maksavat joukkoliikenteen mukaisen kertamaksun.

Jos yhdensuuntaisen matkan hinta ylittää 75 euroa (tai asiakassuunnitelmassa sovitun euromäärän) tai jos matkasta aiheutuu muita lisämaksuja, asiakas maksaa ne itse.

4.8 Matkojen yhdistäminen muiden kanssa kannattaa

Kuljetuspalveluasiakkaita kannustetaan matkojen vapaaehtoiseen yhdistelyyn. Yhdistellyistä matkoista ei tarvitse maksaa omavastuuosuutta. Yhdistellyt matkat ns. ”kimppakyydit” koskevat kaikki Pello –kortilla ajettavia matkoja.

Yhdistelymatka on matka, jonka kuljetuspalveluasiakkaat tekevät samaan kohteeseen. Kaikilta kyydissä olevilta kuuluu yhdistelymatkalla kuitenkin matka oikeus, 1 – 2 matkaa (meno-paluu).

5 MUU OHJEISTUS

5.1 Muut kuljetuspalvelumatkat

Sosiaalihuoltolain mukaisesti myönnettyjä kuljetuspalvelumatkoja ei voi käyttää matkoihin, joihin asiakkaalla on oikeus saada kuljetuskorvausta jonkin muun lain nojalla (esimerkiksi sairausvakuutuslaki). Terveystieteiden tutkimuskeskuksen matkoihin asiakkaalla on mahdollista hakea korvausta Kelan kautta.

5.2 Olosuhteiden muutokset

Liikkumisen tuen palveluja saavan henkilön on ilmoitettava kunnan sosiaalipalveluihin kaikista palvelun käyttöön mahdollisesti vaikuttavista muutoksista, esimerkiksi: toimintakyvyn muutokset, muutto kunnan sisällä, muutto toiselle paikkakunnalle tai pitkäaikaishoitoon siirtyminen. Mikäli muutokset edellyttävät, niin liikkumista tukevien palveluiden päätöstä tarkastellaan ja tehdään tarvittavat muutokset.

5.3 Kortti on henkilökohtainen

Kuljetuspalvelupäätös on henkilökohtainen ja asiakkaan on aina oltava itse mukana kuljetuksessa. Kuljettajan velvollisuus on tarkistaa asiakkaan henkilöllisyys sekä kuljetuspalvelupäätös (voimassaolo, matkojen määrä ja matkustusalue).

Kuljetuspalvelu ei ole tarkoitettu tavarakuljetukseen, jossa asiakas ei ole mukana. Asiakkaalla voi olla kuljetuksessa mukana välttämättömät apuvälineet ja muut tarvittavat tavarat (esim. ostoskassi), isoja ja tilaa vieviä (esim. huonekaluja ja muuttolaatikoita) ei kuljetuspalvelulla saa kuljettaa. Tällaiset kuljetukset asiakkaan on maksettava kokonaan itse.

Kuljettaja kantaa autoon tai autosta pois määränpäähän sellaiset tavarat, jotka hän pystyy viemään sisälle samalla, kun saattaa asiakasta. Lisäksi kuljettajan tulee huolehtia perille myös asiakkaan apuvälineet.

5.4 Ongelmat palvelun käytössä

Jos kuljetuspalvelujen käytössä ilmenee toistuvia ongelmia, joita ei pystytä ohjauksella ja neuvonnalla ratkaisemaan, asiakkaan tulee maksaa matkan todelliset kustannukset itse.

Mikäli ongelma on maksutilanteessa, esim. häiriö kortin lukemisessa, toimittaa autoilija matkaa koskevat tiedot erikseen Rovaniemen aluetaksille liitettäväksi kuntalaskuun.

Mikäli kuljetuspalveluita käytetään ohjeiden vastaisesti tai vilpillisesti, vahingon aiheuttaja on velvollinen korvaamaan kunnalle aiheutuvat kustannukset. Kunta voi myös jättää vilpillisesti (esim. omavastuun perimättä jättäminen) toimineen kuljetuspalvelun tuottajan kuljetukset korvaamatta ja/tai irtisanoa sopimuksesta vilpillisesti toimineen palveluntuottajan.

Rovaniemen aluetaksin hallinnoiman SOTE –maksukortin käyttöönoton jälkeen (VPL 1.1.2014 ja SHL 1.2.2014 alkaen) tehtäviä matkoja ei enää makseta sosiaalipalveluiden vaan Rovaniemen aluetaksin kautta. Kortittomia ajoja ei korvata. Mahdollisessa häiriötilanteessa autoilija huolehtii asian Rovaniemen aluetaksinkautta, joka toimittaa koostetun laskun Pellon kunnan maksettavaksi.

Palvelusta voi antaa palautetta, suoraan autoilijalle tai Pellon kunnan sosiaalipalveluihin.